

**ЗАСАДИ ФОРМУВАННЯ ЗАГАЛЬНОЇ КУЛЬТУРИ СТУДЕНТІВ
СТОМАТОЛОГІЧНОГО ФАКУЛЬТЕТУ ІВАНО-ФРАНКІВСЬКОГО
НАЦІОНАЛЬНОГО МЕДИЧНОГО УНІВЕРСИТЕТУ****О. В. Бугерчук, О. І. Бульбук***Івано-Франківський національний медичний університет;
76018, м. Івано-Франківськ, вул. Галицька, 2*

В статті обговорюються питання, пов'язані з особливостями виховання студентів стоматологічного факультету медичного університету. Автори показують актуальність проведення виховних заходів із студентами, ефективність роботи кураторів груп студентів та особливість проведення виховних заходів.

Ключові слова: *студенти, виховні заходи, професійна підготовка.*

Сьогодні чітко усвідомлюється, що освіта й культура, розвиваючись у взаємодії, забезпечують творчий взаємозв'язок моральних, художніх, інтелектуальних якостей особистості, необхідних майбутньому фахівцю. У сучасних умовах удосконалення системи вищої медичної освіти ключовим питанням є відродження культурно-творчої місії вищої школи, перехід до культуротворчої системи освіти в цілому. Необхідність такого оновлення пов'язана з тим, що існуюча система освіти не забезпечує вирішення поставленого завдання – формування культури майбутніх спеціалістів, в якій поєднуються високий професіоналізм і духовне багатство.

Вихід на нові стандарти загальнокультурної підготовки полягає у вихованні в студентів творчого підходу до всього, що становить навчально-виховний процес. Під загальнокультурною підготовкою розуміємо процес, в якому єдність змісту, форм, засобів і методів освіти стимулюють духовний розвиток майбутніх спеціалістів. Основними завданнями цього процесу є формування базової професійної культури, виховання здатності до сприйняття творів мистецтва, формування високих культурних потреб та інтересу до вдосконалення культури спілкування, визначення свого місця в діалозі культур, а також розвиток культурного самопізнання. А.А. Бахтін стверджував, що «три галузі людської культури – наука, мистецтво й життя – набувають єдності тільки в особистості».

Усе це вимагає розробки системи освіти, яка покликана охопити всі ступені культурного зростання, морального й художнього становлення особистості, всі рівні її духовної зрілості й морально-культурної гідності: від бездуховності, культурної нерозвинутості до свідомої, високодуховної поведінки й формування професійної здібності творити за законами краси.

Сьогодні ця проблема гостро відчувається в багатьох вищих медичних навчальних закладах. Розвиток суспільства та громадських відносин свідчить, що вища освіта має готувати майбутнього лікаря до виконання як професійних, так і культурних функцій. Саме структура й функції майбутньої медичної діяльності визначають основні напрями загальнокультурної підготовки студентів у процесі викладання різних дисциплін.

Зміст загальнокультурної підготовки студентів у вищому медичному навчальному закладі насамперед відбиває процес прогресивних змін якостей особистості майбутнього лікаря. Цей прогрес можливий лише за умови дотримання системності і структурної гнучкості в побудові змісту загальнокультурної підготовки в медичній школі та визначенні системи педагогічного впливу на особистість студента в класичній тріаді – освіта, навчання, виховання, де провідним визнається виховання.

Сучасний підхід у галузі виховання полягає в організації процесу формування особистості спеціаліста з вищою освітою на основі взаємозв'язку, взаємного проникнення всіх видів виховання, покликаних формувати загальну культуру особистості.

Культурний підхід до організації освітнього процесу у вищому медичному навчальному закладі на початку третього тисячоліття розглядається на базі єдності широких фундаментальних і глибоко систематизованих спеціальних знань. Він спрямований на оволодіння основами правової, політичної, естетичної, професійної культури, бачення перспектив розвитку різних галузей знань, навичок наукової організації дослідження і впровадження їх у свою майбутню професійно-творчу діяльність, де головними є доцільність, справедливість, гармонія, краса, досконалість.

Оскільки вищий медичний навчальний заклад – це лише ланка в ланцюжку соціальних інститутів, де формують культуру майбутнього спеціаліста, тому реформування вищої медичної освіти розглядається як багатоаспектна проблема, яка має важливе соціальне й наукове значення і потребує нового педагогічного мислення, використання сучасних педагогічних підходів та забезпечення гуманітарного впливу на індивідуальний розвиток кожного студента.

Діяльність суб'єктів педагогічного процесу під час вивчення гуманітарних дисциплін, які сприяють формуванню загальної культури, мотивується їхніми уявленнями про професійні цінності, а тому може спонукатися й управлятися різними формами мотивації, що відрізняються за змістом і рівнем узагальнення. Виділяють три рівні мотивації, які утворюють єдину систему (за В.А. Якуніним). Першому рівню узагальнення (з точки зору соціальної значущості) відповідає професійна спрямованість – ставлення студентів до обраної спеціальності, що виступає як кінцева мета навчання. Другому рівню відповідають навчальні моти-

ви – система ставлень до різних аспектів навчального процесу, які є засобом досягнення кінцевої мети. Третій рівень – ставлення до культури, що включає оцінку її важливості для професійної підготовки та вибірково пізнавального інтересу до неї і також є засобом досягнення кінцевої мети навчання. Таким чином, в ієрархічній системі мотивації студента виявляється його ціннісне ставлення до професії, навчання і культури.

Загальна культура, сформована гуманітарною освітою, передбачає комплекс загальнонаукових, загальнокультурних, художньо-естетичних знань, що складають духовно-моральний та інтелектуальний зміст особистості, за допомогою якого визначаються її життєві інтереси.

Обґрунтування завдань формування загальної культури у вищій медичній школі викликає необхідність переглянути її роль і місце в нових умовах розвитку системи освіти й виробити нові підходи до підготовки фахівців на основі духовно-моральних цінностей. Найважливішою передумовою формування цієї культури можуть стати навчальні дисципліни, що мають культурологічну спрямованість. Програми цих культурологічних курсів мають у центрі проблему вивчення історії і теорії розвитку культур як єдиного процесу, що розвивається, містять у собі знання з таких наук, як культурологія, філософія, естетика, психологія, педагогіка, релігієзнавство. Названі курси дозволяють глибше осмислити специфіку процесів розвитку культур у єдності соціальних, естетичних і моральних витоків.

Формуванню духовного світу студентів надається велика частка виховних заходів, які проводяться на кафедрах Івано-Франківського національного медичного університету. Куратори розуміють, що формування духовних цінностей є важким завданням. Ми повинні усвідомлювати, що професійна підготовка лікаря полягає не лише у формуванні певної системи знань, умінь та навичок, а й формування загальнолюдських духовних надбань народу, традицій, християнських та етичних норм співжиття, що відповідає рівню культури випускника медичного університету.

У зв'язку з відсутністю соціальної захищеності, явним чи прихованим безробіттям, невизначеністю у майбутньому, постійними змінами в політичному житті держави, значним зниженням морально-етичних норм і навпаки зростанням науково-технічного прогресу на студентах медичного університету та випускниках лежить велика відповідальність у донесенні світла чистого та доброго до інших людей. Студенти стоматологічного факультету беруть активну участь у різноманітних благодійних акціях, відвідують дитячі будинки, школи-інтернати, геронтологічні будинки міста та області.

Багато часу приділяється при проведенні виховних заходів питанню розвитку патріотизму у студентів. У час розвитку України як незалежної держави важливо привити студенту любов до рідної держави, мови та культури, патріотизму, національної свідомості. Куратори на-

магаються донести до студентів важливі медичні проблеми: СНІДу, венеричних захворювань, професійних шкідливостей роботи лікарів, проблему попередження небажаної вагітності та планування сім'ї. Разом із кураторами студенти приймають активну участь у різноманітних акціях та проектах таких як: «Зупинимо СНІД», «Діти вулиці», «Здорові діти», «Лікарня для ведмежат» та ін..

Отже, зміст загальної культури студентів у вищому медичному навчальному закладі насамперед відбиває процес прогресивних змін якостей особистості майбутнього лікаря. Цей процес можливий лише за умови дотримання системності та структурної гнучкості в побудові загальної культури педагогічного процесу в медичній школі.

Тому не потрібно зупинятися в розвитку, а й в подальшому продовжувати активно залучати студентів стоматологічного факультету до позааудиторних занять та заходів, вдосконалювати методологію, урізноманітнювати форми і методи їх проведення.

Література

1. Картавих О.В. Взаємодія суб'єктів і об'єктів педагогічного процесу / О.В. Картавих // Теорія і практика управління соціальними системами: Щоквартальний науково-практичний журнал. – Харків: НТУ “ХПІ”. – 2001. – №1(2). – С. 72-77.
2. Нормативно-правові матеріали з виховної роботи / Укл. В.І. Рябченко. – К., 2001. – 220 с.
3. Концепція виховання дітей та молоді в національній системі освіти // Зб. Міносвіти. – 1996. – 13 с.
4. Щербань П. Формування духовної культури та особистості / П. Щербань // Рідна школа. – 1999. – С. 7-8.
5. До проблеми духовного виховання студентів медичних вузів / Н.В. Скрипник, В.І. Боцюрко, Я.Н. Орішко, І.В. Гресько // Галицький лікарський вісник. – 2005. – Т.12, № 2. – С. 125.

*Стаття надійшла до редакційної колегії 21.12.2013 р.
Рекомендовано до друку д.б.н., професором Ерстенюк Г.М.,
д.м.н., професором Нідзельським М.Я. (м. Полтава)*

PLANT FORMING OF GENERAL CULTURE OF STUDENTS OF STOMATOLOGY FACULTY OF IVANO-FRANCIVS'K NATIONAL MEDICAL UNIVERSITY

O. V. Bugerchuk, O. I. Bulbuk
*Ivano-Frankivs'k national medical university;
76018, Ivano-Frankivs'k, Galytska str., 2*

In the article the questions is under consideration into question, related to the features of education of students of stomatology faculty of medical university. Authors show actuality of conducting of educate measures with students, efficiency of work of counsels of groups of students and feature of conducting of educate measures.

Key words: *students, educate measures, professional preparation.*